

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrtleta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr.

V Ljubljani v sredo 26. julija 1871.

O b s e g: Nauk o umni živinoreji. — Kmetijska in obrtniška razstava v Trstu. — Letošnja letina na Dolenskem. — Srečen začetek sviloreje. — Davek od hišne najemščine. — O jemanji nezakonskih otrok v rejo na kmete. — Suhor. — Bivša pariška komuna in socijalizem. (Dalje.) — Na Snežnik. (Konec.) — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Nauk o umni živinoreji.

Pod tem imenom je družba kmetijska kranjska ravnokar izdala bukve, ki so bile v „Novicah“ že omenjene in o katerih se v današnjem „Oglasniku“ bere naznanilo, po čim da se prodajajo in kje se dobivajo. Na čelu tem bukvam stoji sledeči predgovor:

„Živina je gospodarju kmetijskemu največe bogastvo.

Res je to, da vsak kraj ni enako ugoden živinoreji, ali da vsaj ni ugoden za rejo vsake živine. Al tudi to je resnica, da gospodar, ki umno ravná svojo živino in ki poslušá, kako se gospodarji védejo z blagom svojim ondi, kjer je živinoreja na visoki stopinji, ima od svoje živine desetkrat več dobička memo onega, kogar ne briga nič, kar se po svetu godí, in kdor o živinoreji komaj več vednosti ima, kakor je je imel Jakob nekđaj, ko je pri Labanu pastiril za Rahelo.

Umna živinoreja je vednost, ktere se gospodar učiti mora, kakor vsake druge vednosti, kajti le pravo znanstvo mu luč prižiga, da slabo blago odstrani iz svojega hleva, da si iz malovredne živine naredí dobro, iz dobre prav dobro. Vsaj je vsakemu gospodarju naposled vendar to cilj in konec, kedar si živino redí, da bi od nje in iz nje vlekél največi dobiček.

In kako lahko je mnogokrat to, ako se gospodarju le oči odpró, da vidi, kar mu po Vodnikovih besedah „stvarnica ponuja“ in da „srečo najde, če le ni zaspan!“

Poslednja leta so se v vseh deželah živinorejci nekako živejše gibati začeli; nezadovoljni s slabo domačo robo so jeli segati po tuji v drugih deželah, in ž njo začeli si boljšati ali žlahniti domačo; — zvedeli so, kako drugod izrejajo mlada živinčeta, kdaj in kako jih začno rabiti v ta ali uni namen, kako in kaj jim pokladajo, kakošni so pri njih hlevi, kako živini strežejo, da zdravo ohranijo itd.

Vse to so zvedeli po drugotnih skušnjah; prepričavši se pa, da jim po takem utegnejo dohajati veliko večí dobički, opustili so starodavne napake, in umnost posadili na mesto neumnosti, novost na mesto starega kopita.

Živinoreja v avstrijskih deželah pa je vzlasti se jela dvigati na višo stopinjo takrat, ko je c. k. minister kmetijstva grof Potocki, spoznavši, da za to, da kmetijstva državi največ plačujejo davka, je treba jim tudi nekoliko povrniti onega denarja, ki od njih teče v državni zaklad. Od tega časa je vlada hvalevredno začela vsaki deželi nekoliko denarne podpore dajati za

povzdigo mnogovrstnih razdelkov kmetijstva, in dobila jo je tudi za povzdigo živinoreje. Izvolilo si je pa c. kr. ministerstvo posebno kmetijske družbe za svoje posrednice, ki nasvetujejo, česa je potreba vsaki deželi, in prejeti denar po pravilih, ki jih potrdi ministerstvo, obračajo za različne potrebe.

In tako je tudi pri nas na Kranjskem, Štajarskem, Primorskem, Koroškem — Slovenskem sploh.

Ko je pa za blagor kmetijstva že več ko 100 let nevtrudljivo delavna družba kmetijska kranjska začela pred 3 leti nakupovati goveda, ovce in praseta tujih žlahnih plemen in jih deliti kmetom našim po deželi, — ko je začela po novem načinu premije dajati gospodarjem za lepo govejo živino, in ko je deželna komisija za povzdigo konjereje nasvetovala novo pot, da se doseže ta namen, razvidela je družba kmetijska živo potrebo, da se našim gospodarjem podá tudi v posebni knjigi natančen poduk, kako naj v vseh razmerah ravnajo živinorejo, da si ž njo pomnožijo dohodke svoje, deželi pa ustvarijo živino tako, da ne bode treba lepih denarcev pošiljati na tuje.

In meni je sl. družba dala nalóg, naj spišem tako podučno knjigo, kolikor mogoče po domače, da jo lahko razume tudi najprostejši kmetič. Da pa se tam, kjer je treba, pisana beseda oživi s tem, da se živinorejcu nauk pred oči postavi v podobah, zato so se dale po dobro izbranih izgledih narisati slike, ki jih je kamnotiskarnica Köckejeva na Dunaji izvršila tako izvrstno, da v tem razdelku slovensko slovstvo dosehmal ni še imelo take knjige.

In tako misli družba kmetijska kranjska, da vstreže s to knjigo ne le svojim deželanom, temuč tudi vsem drugim gospodarjem po slovenskih deželah, ki zmirom radi segajo po knjigah, ki jih izdaja družba kranjska.

Idi tedaj knjižica po vseh okrajinah mile naše domovine in razširjaj poduk umne živinoreje ne samo pri tacih gospodarjih, katerim so hlevi polni živine, temuč tudi pri tacih, ki imajo le majhen hlevček!“

Kmetijska in obrtniška razstava v Trstu.

Družba kmetijska in obrtniška v Trstu napravite združeni razstavo kmetijskih pridelkov in mašin in obrtnijskih izdelkov pa tudi druž h umetnosti. Razstava se odpre 20. dne septembra in jenja 20. oktobra.

Za izvrstne reči se bodo dale premije v denarji, zlate, sreberne in bronaste medalje, kmetijske mašine in pa pohvalna pisma.

Čeravno je ta razstava najbolj namenjena primorskim deželam, se vzeme vendar tudi od vseh drugih dežel našega cesarstva v razstavo, kar se jej pošlje